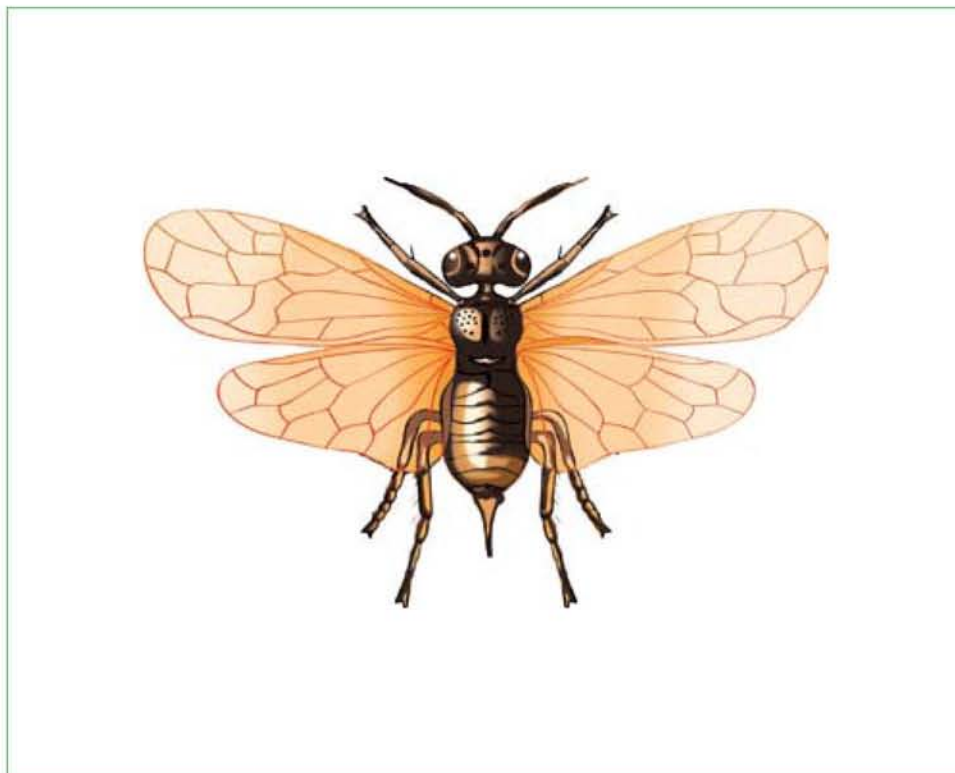

ПЛЕРОНЕВРА ХВОЙНА

Pleroneura coniferarum (Hartig, 1837)

Таксономічна належність

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Ксіеліди (Xyelidae).

Природоохоронний статус

Зникаючий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Ареал охоплює Зх. та Центральну Європу, Пн. Афику. В Україні знайдена в Карпатах.

Чисельність і причини її зміни

Невідома. Причини зміни чисельності не встановлені.

Особливості біології та наукове значення

Фітофаг. Дає 1 генерацію на рік. Личинки розвиваються поодиноці в молодих пагонах і бруньках ялиці.

Морфологічні ознаки

Крила майже безбарвні. Черевце самки чорне. Довжина тіла — 5–7 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Грунтовно вивчити особливості біології виду, з'ясувати місця, де існують популяції, та взяти їх під охорону; обмежити вирубування ялицевих лісів.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

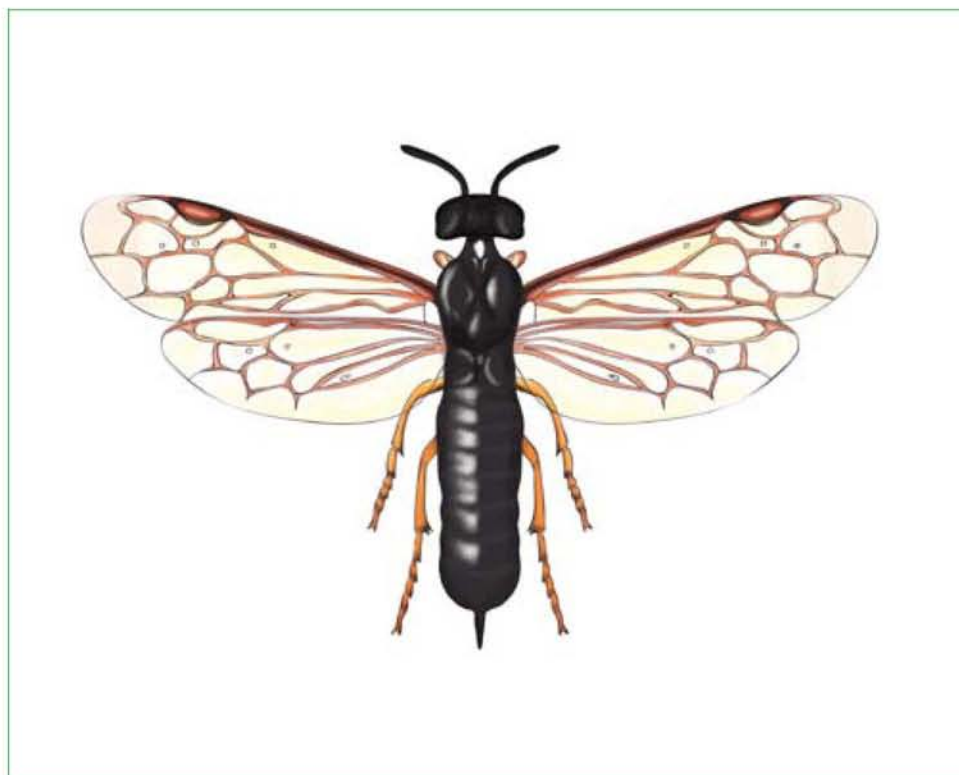
Основні джерела інформації

Niezabitowski, 1899; Гуссаковский, 1935; Желоховцев, 1988; ЧКУ, 1994.

Автори: В.М. Єрмоленко, А.Г. Котенко
Малюнок: Н.В. Кащенко

БЛАСТИКОТОМА ПАПОРОТЕВА

Blasticotoma filiceti Klug, 1834

Таксономічна належність

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Бластикотоміди (Blasticotomidae).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Транспалеарктичний вид, відомий з кількох районів пн. частини Середньої Європи та пд. Пн. Європи, а також з Далекого Сходу (з Приморського краю Росії та Японії). В Україні — у Закарпатській, Львівській, Житомирській, Київській, Чернігівській обл.

Чисельність і причини її зміни

Незначна (поодинокі особини). Причини

зміни чисельності: застосування пестицидів для знищення шкідників лісу.

Особливості біології та наукове значення

Фітофаг. На рік дає 1 генерацію. Літ імаго відбувається в останній декаді травня–червні. Відкладання яєць — в черешки папоротей. Личинки (в липні–серпні) живуть поодиночі або по кілька особин, проточують ходи всередині черешків. Через прогризені в черешці отвори личинка виділяє жовтуваті або сніжно-білі кулясті піняві напливи розміром від лісового до волоського горіха. Зимує личинка. Залляльковується в ґрунтових комірках без коконів.

Морфологічні ознаки

Тіло чорне. Ноги жовті. Довжина тіла — 7–8 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не здійснювалися. Необхідно зберігати біотопи, сприятливі для існування виду.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

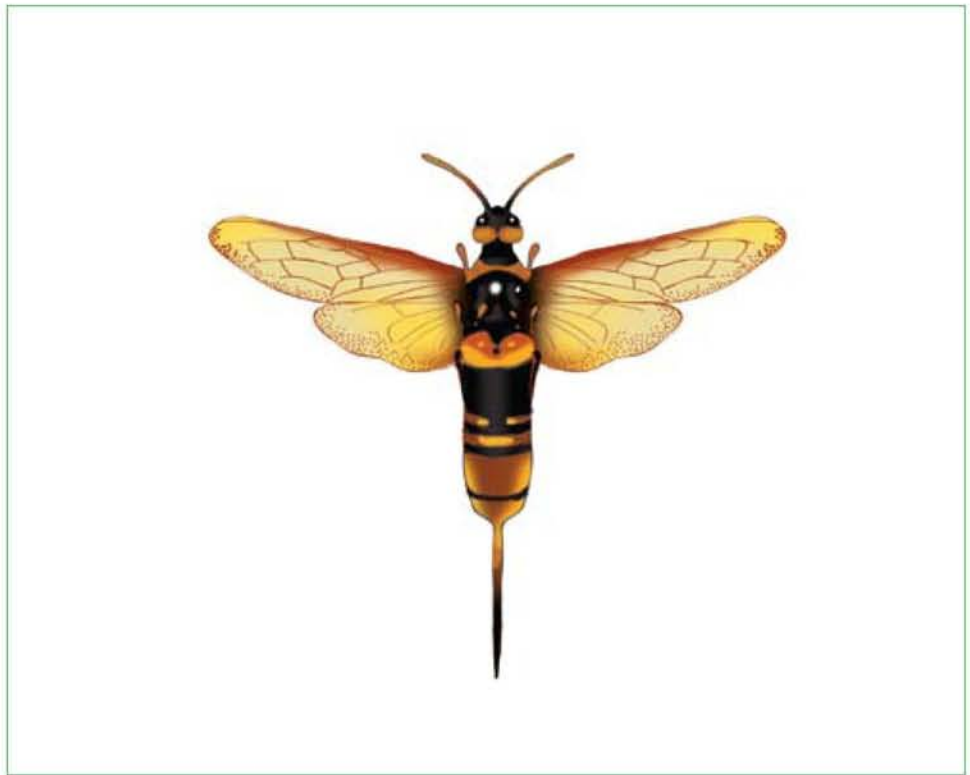
Основні джерела інформації

Niezabitowski, 1899; Гуссаковский, 1935; Желуховцев, 1988; ЧКУ, 1994.

Автори: В.М. Єрмоленко, А.Г. Котенко
Малюнок: І.В. Маханьков

РОГОХВІСТ-АВГУР

Urocerus augur (Klug, 1803)

Таксономічна належність

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Рогохвості (Siricidae).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Ареал охоплює Зх. та Пд. Європу. В Україні знайдений в Карпатах (Львівська обл.) та в Криму (можливо, занесений з деревиною).

Чисельність і причини її зміни

Незначна (поодинокі особини). Причини зміни чисельності: санітарні вирубки, застосування пестицидів для знищення шкідників лісу.

Особливості біології та наукове значення

Вивчений дуже мало. Личинки — ксилофаги, розвиваються у стовбурах ослаблених і повалених дерев ялиці та смереки.

Морфологічні ознаки

Тіло чорне з світлим малюнком. Крила жовтуваті. Яйцеклад приблизно дорівнює довжині черевця. Довжина тіла — 18–40 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

В лісах, де виявлено вид, треба створити ентомологічні заказники, не вирубувати старі ялиці та смереки.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Комерційного значення не має.

Основні джерела інформації

Niezabitowski, 1899; Єрмоленко, 1957; Желоховцев, 1988; ЧКУ, 1994; Різун, Коновалова, Яницький, 2000.

Автори: В.М. Єрмоленко, А.Г. Котенко
Малюнок: Н.В. Кащенко

КСИФІДРІЯ СТРОКАТА*Xiphydria picta* Konow, 1897**Таксономічна належність**

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Ксифідріїди (Xiphydriidae).

Природоохоронний статус

Вразливий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Центр та пн. Зх. Європи, Кавказ. В Україні — у Львівській, Тернопільській обл. та у Криму.

Чисельність і причини її зміни

Дуже низька (поодинокі особини). Причини зміни чисельності не з'ясовані.

Особливості біології та наукове значення

Літ імаго спостерігається влітку. Личинки — у деревині великих гілок і стовбурах ослабленої вільхи.

Морфологічні ознаки

Тіло чорне із світлим малюнком. Довжина тіла — 11–15 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не здійснювалися. Охороняється у складі ентомокомплексів Кримського БЗ.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Niezabitowski, 1899; Гуссаковский, 1935; Ермоленко, 1984; Желоховцев, 1988; ЧКУ, 1994.

Автори: В.М. Ермоленко, А.Г. Котенко
Малюнок: Н.В. Кащенко

**КСИФІДРІЯ
МАРКЕВИЧА
(КОНОВІЯ МАРКЕВИЧА)**

Xiphydria markewitshi Ermolenko, 1960

Таксономічна належність

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Ксифідріїди (Xiphydriidae).

Природоохоронний статус

Зникаючий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Ендемік широколистяних лісів Українських Карпат (Закарпатська обл.).

Чисельність і причини її зміни

Дуже низька (поодинокі особини). Причини зміни чисельності не з'ясовані.

Особливості біології та наукове значення

Даних немає. Ймовірно, личинки розвиваються у деревині дерев листяних порід.

Морфологічні ознаки

Тіло чорне. Довжина тіла — 9 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Не здійснювалися.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Ермоленко, 1960; Ермоленко, 1966; ЧКУ, 1994.

Автори: В.М. Ермоленко, А.Г. Котенко

Фото: В.Г. Радченко

ОРУСУС ПАРАЗИТИЧНИЙ

Orussus abietinus (Scopoli, 1763)

Таксономічна належність

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Орусиди (Orussidae).

Природоохоронний статус

Рідкісний.

Ареал виду та його поширення в Україні

Транспалеарктичний вид. Ареал — від Зх. Європи та Пн. Африки до Далекого Сходу. В Україні — у Львівській, Чернівецькій, Хмельницькій, Житомирській, Київській, Донецькій, Луганській обл. та у Криму.

Чисельність і причини її зміни

Зустрічаються дуже рідко поодинокі особини в розріджених мішаних та листяних лісах,

де не проводяться санітарні вирубки. Причини зміни чисельності: санітарні вирубки, застосування пестицидів для знищення шкідників лісу.

Особливості біології та наукове значення

Паразитичний (на личинковій фазі) вид. Відкладає по одному яйцю на личинок комах-ксилофагів (вусачів, златок, рогохвостів).

Морфологічні ознаки

Більша частина тіла чорна, черевце з 3 сегмента червоне. Переднє крило з широкою темно перев'язкою перед вершиною і світлою плямою під птеростигмою. Самка має довгий голкоподібний яйцеклад. Довжина тіла — 9–15 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

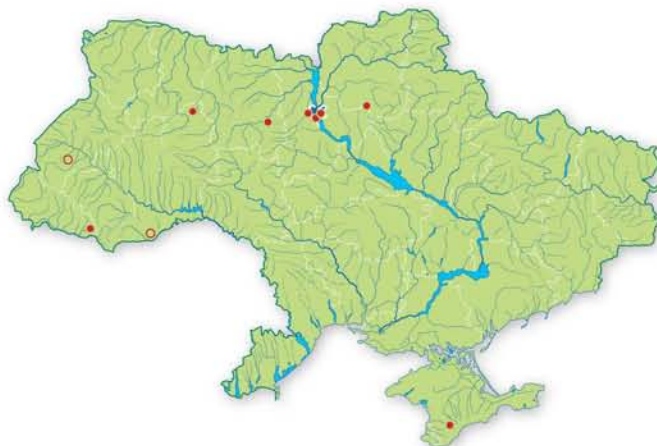
Під час загальних та санітарних вирубок слід залишати невеликі резервації для комплексу лісових комах, що розвиваються в деревині.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах

Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення

Корисний ентомофаг. Комерційного значення не має.

Основні джерела інформації

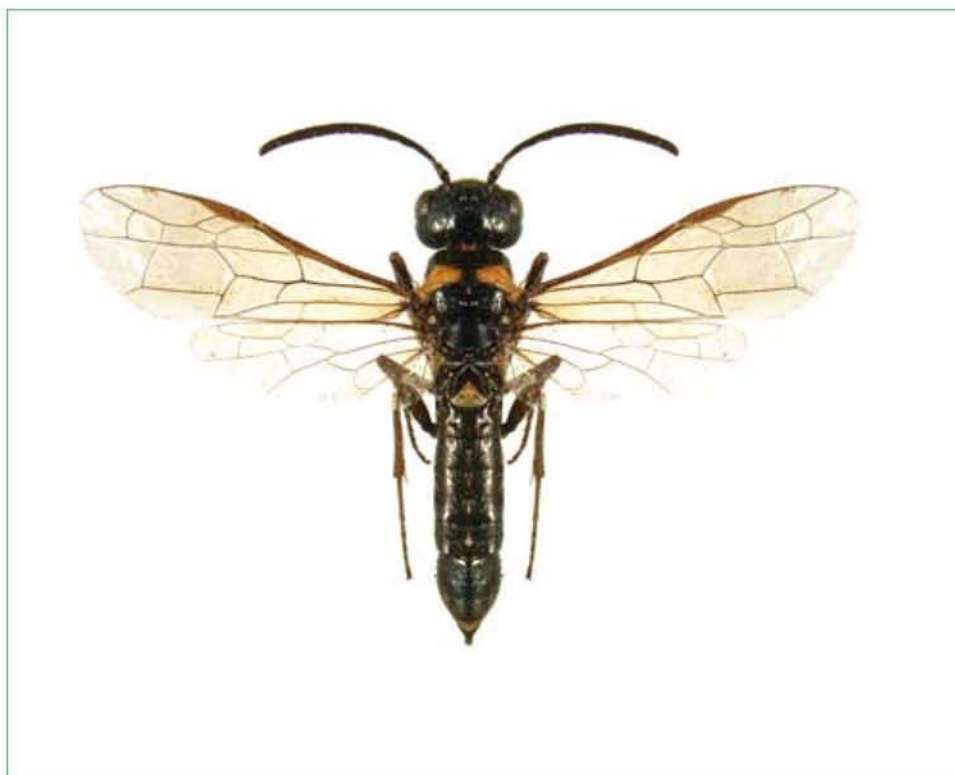
Ярошевский, 1887; Niezabitowski, 1899; Ермоленко, 1959, 1984; Ушинський, 1929; Желоховцев, 1988; ЧКУ, 1994; ККРФ, 2001.

Автори: В.М. Єрмоленко, А.Г. Котенко,
І.М. Павлусенко
Фото: В.Г. Радченко

ПАХИЦЕФУС СТЕПОВИЙ

Pachycephus cruentatus (Eversmann, 1847)

Таксономічна належність

Клас — Комахи (Insecta), ряд — Перетинчастокрилі (Hymenoptera), родина — Пильщики-цефіди (Cephididae).

Природоохоронний статус

Зникаючий.

Ареал виду та його поширення в Україні

Мала Азія, Палестина, Пн. Кавказ, Закавказзя, Причорноморський Степ і Крим.

Чисельність і причини її зміни

Зустрічається дуже рідко (поодинокі особини). Причини зміни чисельності: повне розорювання цілинного степу, викошування степової рослинності.

Особливості біології та наукове значення

Не вивчені.

Морфологічні ознаки

Тіло чорне, передньоспинка, крилові кришечки та останній тергіт черевця червоні. Крила затемнені. Довжина тіла — 10–13,5 мм.

Режим збереження популяцій та заходи з охорони

Треба вивчити особливості біології виду, створити ентомологічні заказники у місцях його перебування.

Розмноження та розведення у спеціально створених умовах
Відомостей немає.

Господарське та комерційне значення
Відомостей немає.

Основні джерела інформації

Кокуев, 1910; Dovnar-Zapolskij, 1931; Гуссаковский, 1935; Benson, 1968; Ермоленко, 1984; Желоховцев, 1988; ЧКУ, 1994.

Автори: В.М. Ермоленко, А.Г. Котенко,
І.М. Павлусенко
Фото: В.Г. Радченко